

Arjeplogs kommun

Rektorn vid Hornavanskolan

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Hornavanskolan
i Arjeplogs kommun

Tillsyn i Hornavanskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Arjeplogs kommun under hösten 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Hornavanskolan besöktes av Skolinspektionen den 10–11 september 2013.

Fakta om skolan

Hornavanskolan startades 1993 och erbjuder idag utbildning på fyra nationella program; fordons- och transportprogrammet med den särskilda varianten fordonstestteknik, teknikprogrammet, naturvetenskapsprogrammet och samhällsvetenskapsprogrammet. Dessutom erbjuds introduktionsprogram av olika slag. Under innevarande läsår finns dock endast behov av introduktionsprogram i form av språkintröduktion då kommunen tar emot ett relativt stort antal ensamkommande flyktingbarn och -ungdomar. Bygg- och anläggningsprogrammet har lagts ned inför läsåret 2013/14.

Skolan har under de senaste åren kraftigt minskat sitt elevunderlag och idag finns sammantaget för samtliga program cirka 120 elever. Verksamheten bedrivs i välhållna och väl anpassade lokaler i centrala Arjeplog. Skolan leds av en rektor och personalen är indelad i fem ämneslag. Skolan har ett utvecklat samarbete med bilindustrin såväl nationellt som internationellt och erbjuder elever möjligheter till praktikperioder utomlands. En praktiksamordnare sköter kontakterna med bilindustrin och leder också marknadsföringsinsatser för att locka fler elever till skolan. Rektorn för Hornavanskolan är också rektor för den kommunala vuxenutbildningen.

De resultat som skolan presenterar i sin dokumentation av kvalitetsarbetet för läsåret 2011/12 omfattar endast resultat av nationella prov. I övrigt finns inga sammanställningar av kunskapsresultat på kurser, program eller på övergripande skolenivå. Skolverkets officiella statistik visar för samma läsår strax under 64 procent av eleverna fullföljde sin utbildning inom fyra år, en andel som under den senaste femårsperioden har varierat mellan 58 och 77 procent. Av dessa har andelen som uppnått grundläggande behörighet för högskolestudier under samma period varierat mellan 86 och 100 procent. Den genomsnittliga betygs-poängen har under perioden varierat mellan 16,2 och 13,6 där den lägsta noteringen gäller för läsåret 2011/12.

Då elevantalet är lågt kan skillnaderna mellan de olika programmen inte utläsas i den nationella statistiken. Sammantaget för hela skolan kan dock konstateras att läsåret 2011/12 hade avgångseleverna i hög utsträckning nått minst godkända betyg i alla kärnämnen förutom i kurserna Religionskunskap A och Samhällskunskap A där andelen är 91 respektive 94 procent.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens bedömning är att Hornavanskolan bedriver en verksamhet som har förutsättningar att svara mot de krav som författningarna ställer. Skolan måste dock vidta åtgärder för att elevernas kunskapsresultat ska öka. För läsåret 2011/12, visar den officiella statistiken att cirka var tredje elev lämnar skolan utan att ha fullföljt sin utbildning inom fyra år. För att lyckas med detta måste rektorn se till att kvalitetsarbetet tar sin utgångspunkt i en samlad bedömning av skolans resultat och måluppfyllelse. För att kunna utveckla verksamheterna och ta välgrundade beslut om vilka insatser som behövs måste rektorn se till att resultat och måluppfyllelse sammanställs, utvärderas och analyseras samt se till att kvalitetsarbetet genomförs under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Vidare är det av stor vikt att skolan verkar för att de nyanlända eleverna så skyndsamt som möjligt blir behöriga att söka vidare till ett nationellt program och därför tillämpar arbetssätt som förenar språkutveckling och lärande av ämnesinnehåll. Betydelsefulla insatser är bland annat att se till att de nyanlända eleverna får tillgång till studiehandledning på sitt modersmål om de behöver det samt att skolan ser till att erbjuda modersmålsundervisning till de elever som har rätt till det enligt de krav som författningarna ställer.

Elever och personal beskriver skolan som en trivsamt arbetsplats där relationerna mellan elever och mellan elever och personal uttrycks i positiva ordalag. Personalen ger dock uttryck för en viss uppgivenhet med ledningen av skolan, då skolan under de senaste åren har bytt rektorer vid flera tillfällen; enligt uppgift har sex rektorer av olika anledningar lämnat skolan under de senaste åtta åren. Personalen saknar kontinuitet i ledarskapet.

Skolan är liten och har under de senaste åren haft allt färre sökande till sina utbildningar. Det minskande elevunderlaget gör att skolan under de senaste åren har levt under nedlägningshot, vilket också har bidragit till en ansträngd situation bland elever och personal. I syfte att locka nya elever genomför skolan stora marknadsföringsinsatser och deltar i utbildningsmässor runt om i landet. Det finns ett väl utbyggt kontaktnät med bilindustrier såväl inom som utom landets gränser.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Arjeplogs kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 13 januari 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Arjeplogs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Skolan måste se till att det finns forum för samråd med elever, där frågor av betydelse för utbildningen behandlas. Utformningen av inflytandet ska också anges i skolans planering av verksamheten.

Motivering

Enligt skollag och läroplan för gymnasieskolan ska elever ges inflytande över sin utbildning och vid varje skola ska det finnas forum för samråd med elever, där frågor av betydelse för utbildningen behandlas.

Elever och personal vid Hornavanskolan uppger i intervjuer att elever har möjligheter att påverka innehåll och utformning av undervisningen, även om det kan variera mellan lärare och kurser. Tid finns avsatt på schemat varje vecka för så kallad mentorstid. Den tiden används enligt intervjuade elever mestadels till information från lärare till elever och mindre till diskussioner om skolgemensamma frågor eller andra frågor av betydelse för utbildningen.

Inte heller finns på skolövergripande nivå ett fungerande forum för samråd mellan elever, skolledning och personal även om det i intervjuer framkommer att det finns ambitioner att skapa ett sådant. Avsaknaden av fungerande forum för samråd kan också vara en av anledningarna till att elever inte finns med i utarbetandet av skolans ordningsregler eller i framtagandet av skolans plan mot kränkande behandling, vilket bedöms på annan plats i detta beslut.

Skolinspektionen vill i sammanhanget betona det uppdrag som skolan har att fortlöpande stimulera eleverna att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hålla dem informerade i frågor som rör dem. Vidare ska även den närmare utformningen av inflytandet anges i samband med skolans planering av verksamheten, vilket det inte gör idag.

Författning

4 kap. 9, 13, 14 §§ skollagen

Lgy 11 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Trygghet och studiero**Bedömning**

Arjeplogs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- En kartläggning måste genomföras av verksamheten så att skolans plan mot kränkande behandling kan utgå från denna.

- Skolans plan mot kränkande behandling ska kompletteras med de förebyggande insatser som skolan ska vidta för att förhindra kränkande behandling.
- Eleverna ska medverka vid utarbetandet av planen mot kränkande behandling.
- Skolans ordningsregler ska tas fram i samverkan med elever.
- Skolan måste ha tydliga rutiner för personalens anmälan till rektor och rektors anmälan till huvudmannen om fall av kränkande behandling.

Motivering

Enligt skollagen ska det vid varje skolenhet finnas en plan mot kränkande behandling. Den ska utarbetas på nytt varje år och i det arbetet ska eleverna finnas med. Planen ska innehålla en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skrivningarna ska utgå ifrån en tydlig kartläggning av situationen på skolan och konkret beskriva vilka åtgärder som ska vidtas under året för att stärka skolans värdegrundarbete och komma tillrätta med missförhållanden. En redogörelse för hur åtgärderna har genomförts ska också finnas med i efterkommande års plan.

Vidare är, enligt skollagen, personal som får kännedom att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten, skyldig att anmäla det till rektorn. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla detta till huvudmannen.

Vid Hornavanskolan finns en plan mot kränkande behandling som gäller för kalenderåret 2013. Den motsvarar lagens krav i vissa hänseenden, dock inte i alla. Det framgår inte att planen bygger på en kartläggning av den aktuella situationen på skolan. I planen framgår inte heller vilka förebyggande insatser som skolan ska vidta i syfte att förhindra kränkande behandling. I intervjuer med såväl rektor som elever och personal framkommer vidare att eleverna inte finns med i utarbetandet av planen.

I planen återfinns rutiner att följa vid fall av diskriminering och annan kränkande behandling. Av rutinerna framgår inte att personalen har en anmälningsplikt till rektor och inte heller rektors anmälningsplikt om fall av kränkande behandling till huvudmannen. Det framgår även i intervjuer med rektor och personal att dessa rutiner inte är tydliga.

Vidare är det också Skolinspektionens bedömning att rektor måste försäkra sig om att de ordningsregler som finns är framtagna i samverkan med elever. I intervjuer med elever framkommer att så inte är fallet.

Författning

5 kap. 5 § skollagen

6 kap. 8, 10 §§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Arjeplogs kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn måste se till att elever med annat modersmål än svenska får studiehandledning på sitt modersmål om de behöver det.

Motivering

Enligt gymnasieförordningen har elever med annat modersmål än svenska rätt att få studiehandledning på sitt modersmål om de behöver det. Vid Hornavansskolan erbjuds inte detta. Skolinspektionen vill betona vikten av att studiehandledning på modersmålet ges som ett verktyg för att stödja kunskapsutvecklingen hos elever med annat modersmål än svenska.

Författning

9 kap. 9 § gymnasieförordningen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Arjeplogs kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn måste se till att måluppfyllelsen i form av resultat av värdegrundarbete och kunskapsresultat för varje program och kurs sammanställs och analyseras.
- Rektorn måste se till analyserna leder till att åtgärder vidtas för att utveckla verksamheten.
- Rektorn måste se till att kvalitetsarbetet dokumenteras.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollag och andra föreskrifter uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Lärarna menar i intervjuer att de för spontana diskussioner med varandra om pedagogiska frågor och bedömningar inom sina respektive ämneslag. Däremot finns inga strukturerade forum för gemensamma diskussioner och reflektioner kring resultat och utvecklingsfrågor. Lärarna säger i intervjuer att de utvärde-

rar kurserna med sina elever, men deras utvärderingar blir sällan föremål för ytterligare och övergripande utvärderingar i syfte att utveckla utbildningen. Detsamma gäller också elevhälsoteamets utvärdering av arbetet med särskilt stöd.

Vid skolan genomförs en elevenkät varje år för att ta reda på hur nöjda eleverna är med undervisning och skolmiljö. Enkätresultaten har sammanställts men i intervjuer med elever och personal framgår att enkätresultaten inte har presenterats eller diskuterats bland dem.

Den senaste dokumentation som finns tillgänglig för Hornavanskolans systematiska kvalitetsarbete är ett dokument benämnt Kvalitetsredovisning läsåret 2011/12. Där beskrivs kortfattat skolans nyckeltal och vad som hänt vid skolan under året. De kunskapsresultat som behandlas begränsas till resultat på de nationella ämnesproven. I övrigt behandlas inga kunskapsresultat för de olika programmen eller de olika kurserna. Inte heller behandlas resultat av värdegrundsarbetet. Vidare saknas de analyser som ska leda fram till att välgrundade insatser görs för att förbättra resultaten.

För läsåret 2012/13 finns en lokal arbetsplan för skolan framtagen liksom även en översikt över de insatser som planerats under året. I planen konstateras att några områden är prioriterade, till exempel elevernas kunskapsutveckling och studieresultat, olika insatser för att utveckla det entreprenöriella lärandet samt för utveckling av det systematiska kvalitetsarbetet i syfte att få alla delaktiga.

För att skolan ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra verksamheten måste den samlade bedömningen av måluppfyllelsen och kunskapsresultaten bygga på de resultat som verksamheten har uppnått. Varför ser resultaten ut som de gör? Vad beror de på? Analysen ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser för att verksamheten ska utvecklas. Analysen på övergripande nivå är viktig för att se mönster och få underlag för att kunna prioritera insatserna såväl på skolnivå som på huvudmannanivå.

Skolinspektionens bedömning är att skolans kvalitetsarbete måste ta sin utgångspunkt i en samlad bedömning av resultat och måluppfyllelse. Detta för att verksamheten ska utvecklas och ge eleverna möjlighet att nå längre i sin kunskapsutveckling. Kvalitetsarbetet måste också dokumenteras; det vill säga resultat måste sammanställas, analyser och insatser dokumenteras för att arbetet ska kunna vara systematiskt. Kvalitetsarbetet ska också genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Författning

4 kap. 4–7 §§

Lgy 11 2.6 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråden Pererik Hagberg och Jonas Hedström.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Enhetschef

Agnetha Burström
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.